

Při tom vytýká rozsudku, vycházejíc zřejmě jen ze sdělení úřadu rejstříku trestů, podle něhož jsou v rejstříku trestu zaznamenány dva tresty uložené obžalovanému Janu P-ovi pro krádež (přestupek podle § 460 tr. zák.), z nichž první, trest vyslovený rozsudkem okresního soudu v Uhl. Janovicích ze dne 20. února 1924, byl uložen podmíněčně, že přehlíží posléze uvedenou skutečnost jakož i další skutečnost, že se obžalovaný v době zkušební osvědčil. Nálezací soud uvádí sice ve vlastním výroku rozsudku, že obžalovaný P. byl již dvakrát pro krádež potrestán, praví však v tomto směru v rozhodovacích důvodech pouze, že u obžalovaného P-y je dána také kvalifikace podle § 176 II a) tr. zák., aniž zjišťuje, že tento obžalovaný byl před spácháním činu za vinu mu kladeného skutečně dvakrát pro krádež potrestán, t. j. že byly na něm před spácháním činu, jímž byl napadeným rozsudkem uznán vinným, dva tresty pro krádež (alespoň částečně) vykonány. Tento nedostatek skutkového zjištění, opodstatňujícího kvalifikaci podle § 176 II a) tr. zák., činí rozsudek v tomto směru zmatečným po rozumu § 281, čís. 10 tr. ř. K otázce, zda může uplatňování tohoto zmatku přivoditi rozhodnutí pro obžalovaného P-u příznivější, dlužno přisvědčiti, neboť není vyloučeno, že by nálezací soud, jenž pokládá u tohoto obžalovaného několikerou kvalifikaci zločinu za okolnost přitěžující, byl tomuto obžalovanému vyměřil mírnější trest, kdyby byl u něho vyloučil kvalifikaci podle § 176 II a) tr. zák.

Čís. 2956.

Překročení obžaloby rozsudkem uznává za důvod zmatečnosti pouze předpis čís. 8 § 281 tr. ř., tedy jen, pokud jde o rozsudek soudu nalézacího, nikoliv však § 344 tr. ř., který připouští zmatečnou stížnost proti rozsudkům soudu porotního pro překročení obžaloby v čís. 7 jen tehdy, byla-li porotcům dána otázka s porušením předpisu § 267 tr. ř. (na skutek, který nebyl předmětem ani původní ani rozšířené obžaloby) a byla-li otázka ta zodpověděna kladně.

Zásada § 267 tr. ř. znamená pro obor předpisu § 344 čís. 7 tr. ř., že je nepřipustno, dáti porotcům otázku na skutek, který není předmětem ani původní ani rozšířené obžaloby.

Právo porotního soudu, dáti porotcům eventuální otázku, není vázáno předpoklady, za nichž je porotní soud podle § 320 tr. ř. povinen tak učiniti; soud není oprávněn dáti onu otázku jen tehdy, je-li dotčená možnost podle výsledků hlavního přelíčení přímo vyloučena; jde-li o výkon onoho práva porotního soudu, není zapotřebí, by skutečnosti, opodstatňující eventuální otázku, byly tvrzeny neb aspoň výsledky hlavního přelíčení napovězeny, nýbrž stačí, není-li jimi možnost, pojatá do otázky, přímo vyloučena.

Zákonné doličení kteréhokoliv z důvodů hmotněprávní zmatečnosti podle § 344 tr. ř. předpokládá, že stěžovatel, setrvávaje při skutečnostech a vůbec při skutkovém ději, zjištěném výrokem porotců, dovozuje porovnáváním tohoto děje s ustanoveními trestního zákona, že

zákon byl porušen, bylo ho nesprávně použito, nebo že byl mylně vyložen.

Podřadění skutku pod zločin § 93 tr. zák. není ná závadu ani pachatelův dále jdoucí konečný úmysl, zejména úmysl předsevzítí mimomanželskou soulož; skutková podstata tohoto zločinu přichází v úvahu i tehdy, když pachatel upustí dobrovolně od zločinu násilného smilstva podle § 125 tr. zák.; tu zjištění úmyslu pachatelova k výkonu tohoto zločinu nahrazuje zjištění úmyslu vyžadovaného ke skutkové podstatě onoho zločinu.

Delší trvání omezování osobní svobody není nezbytným předpokladem skutkové podstaty zločinu § 93 tr. zák., zejména v takových případech, v nichž je nahrazeno značnou intenzitou omezování osobní svobody.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1927, Zm I 408/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako porotního soudu v Chebu ze dne 29. dubna 1927, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 93 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodů zmatečnosti čís. 10 c) a 11 § 344 tr. ř. Vývody, jimiž provádí námitku domnělého důvodu zmatku čís. 10 c) § 344 tr. ř., neuplatňuje tohoto zmatku způsobem, vyhovujícím zákonu. Nedoličujeť, že rozhodnutím porotního soudu o otázce, zda schází zákonem požadovaná obžaloba, byl porušen zákon nebo že ho bylo použito nesprávně, nýbrž spatřuje řečený důvod zmatku jak v úvodní a závěrečné větě dotýčných svých vývodů, tak i ve vývodech samotných výslovně v tom, že kladnou odpovědí na druhou hlavní (správně: eventuální) otázku a odsouzením obžalovaného pro zločin podle § 93 tr. zák. byla překročena obžaloba. Překročení obžaloby rozsudkem uznává však za důvod zmatečnosti pouze předpis čís. 8 § 281 tr. ř. jen, pokud jde o rozsudek soudu nalézacího, nikoli však § 344 tr. ř., který připouští zmateční stížnost proti rozsudkům soudu porotního pro překročení obžaloby pod čís. 7 jen tehdy, byla-li porotcům dána otázka s porušením předpisu § 267 tr. ř., a byla-li tato otázka zodpověděna kladně. Tento důvod zmatečnosti (čís. 7 § 344 tr. ř.) má na zřeteli patrně i zmateční stížnost, jak souditi dovoluje zejména její námitka, že obžaloba byla překročena již kladnou odpovědí na druhou (eventuální) otázku, danou porotcům na zločin podle § 93 tr. zák. Než i v tomto pojetí jeví se námitka bezpodstatnou. Po této stránce jest rozhodno, zda porotní soud právem či neprávem dal porotcům řečenou otázku eventuální a zda byl tím porušen zejména předpis § 267 tr. ř. Tuto otázku dlužno zodpověděti záporně. Podle předpisu § 267 tr. ř. je soud (tedy i soud porotní) vázán návrhy obžalobcovými jen potud,

že nemůže obžalovaného uznati vinným skutkem, na který obžaloba ani původně nesměřovala, ani za hlavního přelíčení nebyla rozšířena. Pro obor předpisu § 344 čís. 7 tr. ř. znamená tato zásada, že je nepřípustno, dáti porotcům otázku na skutek, který není předmětem ani původní ani rozšířené obžaloby. Zmateční stížnost však podstatou svých vývodů vlastně ani netvrdí, že skutek, na který byla porotcům dána otázka eventuální, není totožným se skutkem, tvořícím předmět obžaloby a vylíčeným ve spise obžalovacím, nýbrž zdůrazňuje především, že obžaloba zněla pouze na skutkovou podstatu zločinu podle §§ 8, 125 tr. zák., nikoli však na jednání, které by v sobě uzavíralo omezování osobní svobody Marie M-ové, načež dovozuje, že jednání, vylíčené v obžalovacím spise, nemůže zakládati skutkovou podstatu zločinu podle § 93 tr. zák. proto, že tu šlo o okamžité, náhle předsevzaté násilné činy, o nichž ani v obžalovacím spise nebylo tvrzeno, že délkou svého trvání přesahovaly dobu, vyžadovanou podle zákona k pojmu omezování osobní svobody ve smyslu § 93 tr. zák. a které i podle obžalovacího spisu směřovaly k výkonu mimomanželské soulože, nikoli k omezení osobní svobody.

Obžalovací spis spatřuje skutek obžalovaného, podřaděný v něm arci skutkové podstatě zločinu podle §§ 8, 125 tr. zák. v tom, že obžalovaný uchopil náhle Marii M-ovou a vytlačil ji do příkopu, že ji držel pevně za ramena, takže se mu nemohla ubrániti, že, ačkoli M-ová ho prosila, by od ní upustil, si na ni lehl a zdvihl jí sukně, vyndal svůj pohlavní úd z kalhot a chtěl jej M-ové strčiti mezi nohy, a že, když M-ová křičela o pomoc, zakryl jí ústa rukou. Obžalovací spis vychází ovšem z předpokladu, že tyto skutky, v nichž spatřuje skutečně vykonané násilí ve smyslu § 125 tr. zák., předsevzal obžalovaný v úmyslu, učiniti M-ovou neschopnou, by mu činila odpor, a zneužití jí v tomto stavu k mimomanželskému souložení, že však k dokonání zločinu (podle § 125 tr. zák.) nedošlo podle obžalobního záhlaví jen pro nemohoucnost, pro překážku odjinud v to příšlou a náhodou, podle důvodů obžalovacího spisu proto, že se M-ové podařilo v posledním okamžiku obžalovaného udeřiti pěstí do nosu, vytrhnouti se mu a utéci. Pokládá-li porotní soud za tohoto stavu věci nejen za přípustné, nýbrž i za vhodné a účelné dáti porotcům eventuální otázku na zločin podle § 93 tr. zák., stalo se tak zcela nepochybně s hlediska právního názoru, podle něhož jednak podřadění skutku pod zločin podle § 93 tr. zák. není na závadu ani pachatelův dále sahající úmysl konečný, zejména jeho úmysl předsevzítí mimomanželskou soulož, jednak skutková podstata téhož zločinu přichází v úvahu jmenovitě tehdy, když pachatel upustí dobrovolně od zločinu násilného smilstva podle § 125 tr. zák. Eventuální otázce nebyla s tohoto právního hlediska na závadu ani okolnost, že obžalovací spis v tom, že M-ová udeřila obžalovaného pěstí do nosu, se mu vytrhla a utekla, spatřuje kromě překážky odjinud v to příšlé méně případně i nemohoucnost a dokonce i náhodu jako příčiny, ze kterých podle § 8 tr. zák. nedošlo k dokonání zločinu ve smyslu § 125 tr. zák. Porotní soud zřejmě a právem považoval za vhodné poskytnouti porotcům a to zásadně ve prospěchu obžalovaného příležitost, by samostatně a po pří-

padě odchylně od stanoviska, zaujatého v té příčině veřejnou obžalobou uvážili a rozhodli, zda řečené skutečnosti přísluší opravdu význam okolnosti, ponechávající činu obžalovaného i nadále právní povahu zločinu, byť nedokonaného násilného smilstva, či zda obžalovanému přes onen úder, vytržení se jemu a útěk M-ové přec jen nebylo lze zločin dokonati, zda tedy tím, že tak neučinil, neustoupil od zločinu podle § 125 tr. zák. dobrovolně, zda nepřichází tudíž jeho skutek v úvahu pouze jako zločin podle § 93 tr. zák., podle zákona za všech okolností daleko méně trestný než pokus zločinu podle §§ 8, 125 tr. zák.

Při tom dlužno dále míti na paměti, že právo porotního soudu, dáti porotcům eventuální otázku, není vázáno předpoklady, za nichž je porotní soud podle § 320 tr. ř. povinen tak učiniti, že tedy soud není oprávněn dáti eventuální otázku pouze tehdy, je-li dotčená možnost podle výsledků hlavního přelíčení přímo vyloučena. Není proto v případech, v nichž jde o výkon tohoto práva porotního soudu, zejména ani zapotřebí, by skutečnosti opodstatňující eventuální otázku, byly ve smyslu § 320 tr. ř. tvrzeny neb aspoň výsledky hlavního přelíčení napovězeny, stačí naopak, není-li jimi možnost, pojatá do otázky, přímo vyloučena. Pokud jde o souzený případ, lze dokonce říci, že skutečnosti, opravňující porotní soud k eventuální otázce na zločin podle § 93 tr. zák., byly napovězeny již vyličením skutkového děje, zejména činu obžalovaného v důvodech obžalovacího spisu, ač ovšem s onou shora již nastíněnou obměnou, týkající se okolností, v nichž spatřuje veřejná obžaloba příčiny nedokonání zločinu násilného smilstva ve smyslu § 8 tr. zák. Bezpodstatny jsou zejména pochybnosti, vyslovené zmatečnými stížnostmi v příčině doby trvání omezení osobní svobody Marie M-ové obžalovaným. Nehledíc k tomu, že delší trvání omezování osobní svobody není nezbytným předpokladem jeho podřadění pod skutkovou podstatu zločinu podle § 93 tr. zák. zejména v případech, v nichž nahrazeno je značnou intenzitou omezování osobní svobody, dovoluje ono vyličení děje, především jednání obžalovaného v důvodech obžalovacího spisu souditi zcela bezpečně, že omezení osobní svobody Marie M-ové bylo nejen dostatečně intenzivní, nýbrž trvalo i dosti dlouhou dobu, by jí bylo pocíťováno jako omezení volnosti pohybu. Ze všech těchto úvah je zjevno, že porotní soud neporušil předpis § 267 tr. ř. způsobem, zakládajícím zmatek podle čís. 7 § 344 tr. ř., dav porotcům eventuální otázku na zločin podle § 93 tr. zák., a není pro posouzení oprávněnosti nynějšího stanoviska zmatečnými stížnostmi bez významu ani, že byly otázky, tedy i ona otázka eventuální přijaty bez návrhu na změnu nebo doplnění a zřejmě i bez protestu s kterékoli strany, tedy i se strany obžalovaného a jeho obhájce. Zmatečnými stížnostmi připouští nad to sama výslovně, že jednání obžalovaného, vyličené v obžalovacím spise, mohlo by zakládati skutkovou podstatu zločinu vydírání podle § 98 a) tr. zák., čímž nepřímou naznačuje zároveň, že by nebylo lze nic namítati proti tomu, kdyby byla porotcům dána otázka na tento zločin. Při tom však přehlídí, že by tu šlo o zločin, na který je určen již v prvním odstavci § 100 tr. zák. trest těžkého žaláře od šesti měsíců do jednoho roku, kdežto na zločin

podle § 93 tr. zák. prvá trestní sazba § 94 tr. zák. jest stanoven žalář téhož časového rozpětí, podle kteréžto sazby byl také trest obžalovanému skutečně vyměřen.

Z těchto úvah je však namnoze zároveň již zjevnou také bezpodstatnost oněch námitek, jimiž napadá zmateční stížnost rozsudek s hlediska dalšího jí uplatňovaného důvodu zmatečnosti čís. 11 § 344 tr. ř. Je příznačno, že zmateční stížnost v oněch svých vývodech, jimiž provádí námitku domnělého důvodu zmatku čís. 10 c) § 344 tr. ř., zejména výtkou překročení obžaloby zaujímá stanovisko, že skutek, na který byla dána druhá otázka eventuální a pro nějž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 93 tr. zák., je zcela jiný skutek, než onen, pro který naň byla podána obžaloba a který je zároveň předmětem první hlavní otázky, že však ve svých vývodech, jimiž uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 11 § 344 tr. ř., vychází se stanoviska zcela opačného, že v obou otázkách jde o skutek totožný. Tato změna v nazírání dochází vysvětlení v tom, že zmateční stížnost zároveň dovozuje, že, zodpověděli-li porotcové první hlavní otázku (na zločin podle §§ 8, 125 tr. zák.) záporně, dlužno prý nezbytně zato míti, že byl obžalovaný sprostěn též v příčině skutkové podstaty, pojaté do druhé eventuální otázky zločinu podle § 93 tr. zák. a totožné prý se skutkovou podstatou podle první hlavní otázky. Při tom vychází zmateční stížnost zřejmě z předpokladu, že porotcové, zodpověděvše záporně první hlavní otázku, dali tak průchod svému přesvědčení, že obžalovaný nebyl ze skutku, jemu za vinu kladeného, vůbec usvědčen. Tento předpoklad je však naprosto nesprávný, je naopak zcela nepochybné, že svými odpověďmi k oběma otázkám porotcové vyslovili to, co vysloviti mělo jim býti umožněno podle intencí, sledovaných porotním soudem při druhé eventuální otázce, že totiž obžalovaný od skutku, zakládajícího skutkovou podstatu zločinu násilného smilstva, dodatečně dobrovolně ustoupil a že tím jeho skutek přešel ve skutkovou podstatu pouhého zločinu podle § 93 tr. zák. V témž smyslu vykládá ostatně výrok porotců, ač ovšem jen jejich zápornou odpověď k první hlavní otázce, i zmateční stížnost, při čemž však nedbá oné shora již nastíněné právní zásady, podle níž právě takovéto dobrovolné upuštění od zločinu násilného smilstva podle § 125 tr. zák. zakládá skutkovou podstatu zločinu podle § 93 tr. zák. (Ne-případně dovolává se v tom směru zmateční stížnost zejména i rozhodnutí bývalého zrušovacího soudu vídeňského čís. 1297 a 1680, neboť v nich došel výrazu pouze právní názor, že omezování osobní svobody, které jako nezbytný prostředek spáchání jiného trestného činu je obsaženo v jeho skutkové podstatě, nemůže vedle této skutkové podstaty přijíti v úvahu také s hlediska § 93 tr. zák.) Pokud zmateční stížnost tvrdí, že úmyslem obžalovaného bylo jen projevit si s M-ovou navzájem jakési »pohlavní něžnosti«, po případě vykonati s ní s jejím souhlasem soulož, to však jen potud, pokud prý mohl míti za to, že M-ová neklade jeho pokusu vážný odpor, že ji tedy nechtěl k souložím nutiti násilím, a pokud dovozuje dále, že porotcové nemohli býti názoru, že obžalovaný, upustiv od onoho svého původního úmyslu, měl pak již

jen úmysl zabrániti Marii M-ové v útěku a donutiti ji k setrvání v silničním příkopu, neprovádí číselně uplatňovaného důvodu zmatečnosti čís. 11 § 344 tr. ř. po zákonu, neboť zákonné dolíčení kteréhokoli z důvodů zmatečnosti hmotněprávní podle § 344 tr. ř. předpokládá, že stěžovatel, setrváváje při skutečnostech a vůbec při skutkovém ději, zjištěném výrokem porotců, dovozuje porovnáváním tohoto děje s ustanoveními trestního zákona, že zákon byl porušen, bylo ho nesprávně použito nebo posléze že byl mylně vyložen. Tímto způsobem nepočíná si zmateční stížnost, která právě jen pomocí oněch četných odchylek od skutečností, zjištěných z části přímo, z části vzhledem k povaze věci i nepřímo výrokem porotců a dovoláváním se jiných skutečností, výrokem tím ani přímo ani nepřímo nezjištěných, snaží se dovoditi, že čin obžalovaného mohl by zakládati nanejvýše skutkovou podstatu zločinu podle §§ 98 a 99 tr. zák., nebo dokonce skutkovou podstatu pouhého přestupku podle § 516 tr. zák. Důvodu zmatečnosti čís. 11 § 344 tr. ř. nedolíčuje posléze zmateční stížnost způsobem, hovícím zákonu, ani, pokud vyslovuje různé domněky o tom, co porotcové chtěli nebo naopak nemohli vložit do svého výroku jako projev svého přesvědčení, ani, pokud znova opakuje ony své pochybnosti o dostatečné intenzitě a délce trvání omezení osobní svobody Marie M-ové, ani posléze pokud tvrdí, že obžalovaný jednak nebyl s to si uvědomiti, že se dopouští omezení osobní svobody, jednak k jejímu omezení nesměřoval ani jeho úmysl. Stačí poukázati na hořejší úvahy a zdůrazniti zejména znovu, že podřadění skutku pod zločin podle § 93 tr. zák. není na závalu ani pachatelův dále sahající úmysl konečný, jmenovitě, jak tomu bylo i v souzeném případě, jeho úmysl předsevzítí mimomanželskou soulož, a že v případech, v nichž skutková podstata zločinu podle § 93 tr. zák. přichází v úvahu následkem pachatelova dobrovolného upuštění od zločinu podle § 125 tr. zák., stačí zjištění jeho úmyslu, směřujícího k výkonu tohoto zločinu, které nahrazuje v případech tohoto druhu zjištění úmyslu, požadovaného jinak ke skutkové podstatě zločinu podle § 93 tr. zák.. Na vědomí obžalovaného, že omezuje osobní svobodu Marie M-ové způsobem, zakládajícím skutkovou podstatu tohoto zločinu, zejména na vědomí bezprávnosti jeho počínání si vůbec a vážnosti odporu, poukazují však skutečnosti, položené za základ obžalovacímu spisu a pojaté takto i do druhé, eventuální otázky, zcela nepochybně. Bylo proto zavrhnouti zmateční stížnost jako bezdůvodnou, z valné části i jako po zákonu neprovedenou.

Čís. 2957.

Pro otázku, zda jde o krádež, či zpronevěru, záleží na tom, zda byla věc, jež je předmětem závadného jednání, přenechána pachateli do vylučné skutečné moci, čili nic. Krádež tu bude, neměl-li pachatel vůbec, nebo měl-li toliko společnou skutečnou moc nad věcí, naproti tomu jde o zpronevěru, byla-li věc předána do vylučné moci pachatelovy.

Zřízenci nebo zaměstnanci, činní v obchodě nebo v závodě, nejsou již z důvodu svého zaměstnání držiteli zboží, jež je v obchodní míst-